MMM/KV/Markus Schulman 23.5.2016

E 43/2013 vp / asiantuntijan kuuleminen maa- ja metsätalousvaliokunnassa 24.5.2016

## Maatalous- ja elintarvikesektorin kannalta keskeiset teemat TTIP-neuvotteluissa

### Markkinoillepääsy

EU ja USA ovat vaihtaneet tarjouksia maatalouden markkinoillepääsyssä. Sekä EU:n että USA:n viimeiset tarjoukset kaupan vapauttamiseksi kattavat 97 % tullinimikkeistä. Kolme prosenttia tuotteista jäävät neuvoteltaviksi myöhemmin. Näiden joukossa ovat ns herkät maataloustuotteet, joiden osalta kaupan vapauttaminen toteutunee tariffikiintiöiden kautta.

Herkkien tuotteiden markkinoillepääsy ja kiintiöiden koko jäänee neuvoteltavaksi loppuvaiheessa. Sekä EU:lla että USA:lla on herkkiä tuotteita. Markkinoillepääsy on oleellisesti kytköksissä neuvotteluihin, jotka liittyvät terveys- ja kasvinterveyskysymyksiin ja muihin kaupan esteisiin, jotka eivät liity tulleihin tai kiintiöihin.

Kauppaetujen realisoituminen ja kaupan vapautumisen vaikutukset riippuvat oleellisesti sääntelykysymyksistä ja muista kuin tullimuotoisista kaupan esteistä.

### Maatalousosa

EU on esittänyt sopimuksen markkinoillepääsyosaan erillistä maatalousosaa. Maataloutta koskevassa tekstiehdotuksessaan EU on halunnut varmistaa oikeuttaan omaan sääntelyyn. Tarkoitus on toisaalta lisätä vuoropuhelua ja tiedonvaihtoa maatalouden alalla.

EU pyrkii neuvotteluissa sitomaan USA noudattamaan vientiluottojen ja elintarvikeavun osalta tiukempia sääntöjä, joilla estetään välineiden käyttäminen viennin tukemiseen. Tavoitteena on tiukentaa sääntöjä yli sen, mitä WTO:n puitteissa sovittiin Nairobin ministerikokouksessa. EU on pitänyt auki myös mahdollisuutta sopia joistakin sisäisen tuen kysymyksistä. Sekä vientikilpailusta että sisäisestä tuesta lienee vaikea sopia kahdenvälisesti.

Maataloustuotteisiin liittyy useita ei-tullimuotoisia esteitä, jotka eivät johdu terveys- ja kasvinsuojelutoimista. Tällainen on esimerkiksi USA:n maitotuotteilta perimä markkinointimaksu (dairy assessment).

Viini- ja alkoholikysymykset ovat neuvotteluissa vahvasti esillä. EU:lla ja USA:lla on voimassa oleva viinisopimus, mutta aihealueeseen liittyy useita vaikeita kysymyksiä. Sektorin merkitys maiden välisessä kaupassa on suuri.

Maantieteelliset merkinnät on eräille EU-jäsenmaille keskeinen kysymys, ja EU tulee vaatimaan useiden merkintöjen suojan vahvistamista. USA:n suhtautuminen maantieteellisten merkintöjen suojan vahvistamiseen on kielteinen, ja asia jäänee neuvottelujen loppuvaiheeseen.

### SPS-teksti

Sopimuksen SPS-osalla pyritään poistamaan terveys- ja kasvinterveystoimista johtuvia turhia kaupan esteitä. Yhteistyötä ja vuoropuhelua pyritään lisäämään. Sääntelyä pyritään yksinkertaistamaan ja päällekkäisyyksiä poistamaan. Samalla säilytetään oikeus omaan sääntelyyn ja ruokaturvallisuuden korkea taso.

Neuvotteluja käydään mm SPS-toimien vastaavuuden tunnustamisesta, todistusmenettelyistä, tarkastuksista ja alueellistamisesta. Sopimus tulee pohjautumaan maiden väliseen eläinlääkintäsopimukseen ja WTO:n SPS-sopimukseen.

EU:n tavoitteena on, että USA kohtelisi tuontivaatimuksissaan ja hyväksymismenettelyissään EU:ta yhtenä kokonaisuutena. Kasvituotteiden vientilupien saamista USA:han pyritään nopeuttamaan.

EU:n riskinarvioinnissa ja -hallinnassa keskeinen on ns varovaisuusperiaate. Periaatteen vahvistaminen on EU:lle keskeinen tavoite. USA pyrkii tuomaan sopimukseen omaa "puhtaasti tieteeseen" perustuvaa ajattelutapaansa.

SPS-kokonaisuuteen ja siihen liittyviin tulkintaeroihin liittyvät monet vaikeat erityiskysymykset kuten GMO-tuotteiden kohtelu, kasvunedistäjät, dekontaminaatio, hormonit ja kloonit. Komissio on useassa yhteydessä tehnyt selväksi, että GMO-tuotteisiin liittyvää peruslainsäädäntöä ei tulla sopimuksen vuoksi muuttamaan, eikä EU tulee avaamaan markkinoitaan hormoneilla tuotetulle lihalle.

EU:lle keskeinen kysymys on eläinten hyvinvointi, johon liittyen vaaditaan standardien harmonisointiin tähtäävää tiedonvaihtoa. Lisäksi vaaditaan kunnioittamaan eläinten hyvinvointia edistämään pyrkiviä kauppaehtoja.

EU esittää SPS-kappaleeseen myös yhteistyötä antibioottiresistenssin hillitsemiseksi.